

Фиқҳ дарслари (213-дарс) Намозда макруҳ нарсалар (тўртинчи мақола)

19:00 / 12.01.2023 4259

14-15. Жанда кийимда ва хорликни изҳор қилишдан бошқа ҳолларда бошланг намоз ўқиш.

Жанда кийим деганда, хароб аҳволдаги кийим кўзда тутилган. Баъзилар буни иш кийими, уй кийими бўлиши ҳам мумкин, деганлар.

Бошланглик виқорсизлик ҳисобланганидан, бу ҳолда намоз ўқиш макруҳ ҳисобланган. Зотан, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам, саҳобаи киромлар, аҳли солиҳ уламолар ва ўтган барча улуғлардан ҳеч ким бошланг намоз ўқиган эмас.

Ҳаж ва умрага ўхшаш ибодатларда, яъни банданинг Аллоҳ олдида

хорлигини изҳор қилувчи мақомларда бошяланглик хушуъ ва синиқлик аломати бўлади.

16. Ўқиладиган нарсани санаш ҳам макруҳдир.

Бу санаш намоз ичидаги санашдир. Намоз ичида сура ва оятларни ҳамда тасбеҳларни бармоқлар ёки тасбеҳ билан санаш мумкин эмас. Тилида айтиб санаш мутлақо жоиз эмас, аммо қалбида ёки бармоқларини турган жойида қаттиқроқ сиқиб санаса бўлади.

17. Масжиднинг эшигини қулфлаш.

Намоздан бошқа вақтларда масжидга қулф солиш намозни ман қилишга ўхшаб қолгани сабабли макруҳ ҳисобланган.

Али Қори раҳматуллоҳи алайҳи «Мухтасари Виқоя»нинг шарҳида: «Бизнинг замонимизда масжидлардаги буюмларни сақлаш учун қулфланса, ҳечқиси йўқ», деган.

18. Масжиднинг томида жинсий яқинлик ва қазои ҳожат қилиш макруҳдир.

Чунки масжиднинг томи ҳам масжиддан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам масжиднинг устидаги одам унинг ичидаги имомга иқтидо қилса, жоиз бўлади. Масжид ичида эътикоф ўтирган одам унинг устига чиқса, эътикофи бузилмайди.

Ичида намозхонаси бор уйнинг тепасида бу нарсалар макруҳ эмас.

Чунки мазкур хона тўлақонли масжид ҳукмига эга бўлмайди.

Шунингдек, масжидни зийнатлаш, намоз ўқимаётган одамнинг орқасида намоз ўқиш, ундаги илон ва чаённи ўлдириш ҳам макруҳ эмас.

Масжидни зийнатлаш макруҳ эмас, деган уламолар ҳазрати Усмон розияллоҳу анҳу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг масжидларини зийнатлаганларини далил қилиб келтирадилар. Айни пайтда улар қарши тарафларнинг масжидни зийнатлаш макруҳлигига келтирган далилларини эътиборга оладилар ҳамда бу иш риё ва хўжакўрсинга бўлса, макруҳ эканини айтадилар.

Намоз ўқимаётган одамнинг орқасига қараб намоз ўқиш макруҳ эмаслигига Ибн Умар розияллоҳу анҳунинг Нофеъ розияллоҳу анҳунинг орқаларига қараб намоз ўқишлари далилдир.

نُبَا نَاكَ : لَاقُ هُنَّ اِعْفَانُ نَع
يَلَا اَلْيَبَسُ دَجِي مَل اِذَا رَمُع
دَجَسَمُ ل ا ي رَاوَسُ ن مِهَ ا ي رَاس
كَرَهَ ظ ي نُّ ل و : ي ل ل ا ق

Нофеъдан ривоят қилинади:

«Ибн Умар масжиднинг устунларидан бирор устунга йўл топа олмаса, «Менга орқангни ўгир», дер эди».

Масжиддаги илон ва чаённи ўлдириш ҳам макруҳ эмаслигига қуйидаги ҳадис далилдир:

هَلَلَا يَضَرَّ اَرِيْرُهُ يَبَا نَع
ي ل ص ه ل ل ا ل و س ر ل ا ق ، ه ن ع
ا و ل ت ق ا : م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا
ة ا ل ص ل ا ي ف ن ي د و س ا ل ا
ه ا و ر . « ب ر ق ع ل ا و ه ي خ ل ا

مَكِّ اَحْلَاوِ نَنْ سَلَا بَاخْ صَا

Абу Хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Икки қорани: заҳарли илон ва чаённи намозда ҳам ўлдиришлар», дедилар».

«Сунан» эгалари ва Ҳоким ривоят қилишган.

«Мухтасар»нинг муаллифидан бошқа уламоларимиз қуйидаги нарсаларни ҳам макруҳ дейдилар:

18. Намознинг вожиб амалларидан бирортасини қасддан тарк қилиш макруҳи таҳримийдир.
19. Рукуъга бораётганда ва ундан қайтаётганда икки қўлни кўтариш.
20. Намознинг суннатларидан бирортасини қасддан тарк қилиш.
21. Иккинчи ракъат қироатини биринчи ракъатнинг қироатидан узун қилиш.
22. Фарз намозда бир сурани иккала ракъатида такрор ўқиш.
23. Қуръондаги тартибга хилоф тартибда қироат қилиш.
24. Рукуъ ва саждада қироат қилиш.
25. Қўл билан кийим, бадан ва соқолни оз миқдорда ушлаб ҳаракат қилиш.
26. Бармоқларни бир-бирининг орасига киритиш.
27. Кўзни юмиб олиш.
28. Беҳожат аланглаш.
29. Кўзни осмонга қаратиш.
30. Бир оёғини кўтариб туриш.
31. Ҳожат қистаб турганда намоз ўқиш.
32. Туфлаш.
33. Эснаш.
34. Саломга ишора билан алик олиш.
35. Фарзнинг кейинги икки ракъатида сура ёки оят қироат қилиш.
36. Ёниб турган оловга қараб намоз ўқиш.
37. Кийимни киймай, елкага ташлаб олиб намоз ўқиш ва бошқалар.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди